care solution

ET MAGASIN OM HELSE OG OMSORG FRA KINNARPS

BAK KULISSENE
Bli med til vårt testlaboratorium som garanterer trygge møbler.

HELLE WIJK
Professoren som mener at forskningsfunnene må begynne å synes i innredningen.

LA DEG INSPIRERE!
Opplev noen av Kinnarps beste innredningsløsninger innen helsesektoren. Alltid med individet i sentrum.

LYS IDÉ
Human Centric Lighting – belysning som gjenskaper døgnet.

Kinnarps

Dette sykehjemme
noe nytt. Her er de
koselig atmosfære
og hyggelig for de
arbeidsmiljøet avl

et står virkelig for
t en hjemme-
som føles trygg
eldre, samtidig som
aster de ansatte...

PIA LINDSKOG, MIDSOMMARGÅRDEN, SIDE 10

Rom som gjør livet lettere

FOTO: JESPER GEORGSSON

Det er på høy tid å stille riktige krav til innredningen i helse- og omsorgsmiljøer. Forskning viser tydelig at det fysiske miljøet påvirker menneskers trivsel og livskvalitet.

Hos Kinnarps vet vi at det viktigste er å tenke på individet. Først da kan man skape de bærekraftige og helsefremmende miljøene som samfunnet vårt trenger. Men også personale og pårørende spiller en viktig rolle. Siden innredningen skal vare lenge, er det også viktig at det blir riktig fra starten av.

Med vår behovsanalyse Next Care® tilbyr vi veiledning og verktøy som hjelper dere med å samle inn verdifull kunnskap og data før utformingen av helse- og omsorgsmiljøene. Sammen sørger vi for at dere får riktig løsning fra starten av, og skaper forutsetninger for en verdiskapende virksomhet som varer over tid.

I dette magasinet får du møte forskere og eksperter – og du kan lese om aktuelle temaer som bidrar til helsefremmende miljøer. Men hjertet i virksomheten vår er naturligvis prosjektene du får oppleve i magasinet, alle fantastiske eksempler på fremtidssikrede helse- og omsorgsmiljøer, med både harde og myke verdier. Funksjon, hygiene og ergonomi, men også estetikk, trygghet og verdighet. Siden starten i 1942, har vår designfilosofi vært å skape mer enn bare møbler. Vi vil utgjøre en ekte og positiv forskjell – med brukere, personale og pårørende i fokus. Menneskene får dermed de beste forutsetningene for å ha det så bra som mulig under sensitive faser av livet.

God lesning!

JENNY HÖRBERG
DIRECTOR GLOBAL RANGE & DESIGN KINNARPS

care solution ER ET MAGASIN OM HELSE OG OMSORG FRA KINNARPS **SJEFREDAKTØR** Johanna Walden **INNHOLDSREDAKTØR** Linda Lybing **CREATIVE DIRECTOR** Elin af Klintberg **ART DIRECTOR** Jessica Ericsson **PRODUKSJON** Klintberg Nilehn Media AB **FOTOGRAFER** Joel Dittmer, Jesper Georgsson, Mattias Hamrén, Karl Nordlund, Nils Odier **SKRIBENTER** David Björklund, Fia Fjelde, Salka Hallström, Elin af Klintberg, Johanna Walden **ILLUSTRASJON** Maja Norrby **OMSLAGSFOTO** Nils Odier **KORREKTUR** Catrin Hellmark **REPRO** Lena Hoxter **POSTADRESSE** Kinnarps AB, 521 88 Kinnarp, Sverige **TELEFON** +46 0515-38 000 **WEB** kinnarps.no

Kinnarps Group består av flere varemerker som utfyller hverandre:
Kinnarps MATERIA NC skandiform drabert MARTINSTOLL

innhold

06 **FOKUS**
Fleksible lenestoler, rom i rommet og biofil design bidrar til bedre helse- og omsorgsmiljøer.

10 **EN NY STANDARD**
Midsommargården er et sykehjem der sanser og minner stimuleres.

16 **PÅ BARNAS PREMISSER**
200 barn og to designtalenter har skapt ventemøbelet Du & Jag.

18 **VERDIEN AV FARGER**
Slik velger man farger og materialer i helse- og omsorgsmiljøer.

22 **PLASS FOR ALLE**
Hultahuset er Borås-innbyggernes nye møteplass og felles stue.

28 **LYS IDÉ**
Henrik Clausen, forskningssjef hos Fagerhult i Sverige, forklarer Human Centric Lighting.

30 **NÅR FORSKNING MØTER OMSORG**
Forsker Helle Wijk om verdien av personsentrerte helse- og omsorgsmiljøer.

32 **HELBREDENDE HUS**
I Psykiatriens Kvarter står mennesket og bærekraftig sirkularitet i sentrum.

36 **BAK KULISSENE**
Bli med til Kinnarps testlaboratorium!

40 **MENINGSFULLE MILJØER**
Vi drar tilbake til sykehjemmet Djupängen i Sverige.

44 **DE SYV SANSENE**
Innredning for demenssyke med ergoterapeuten og foreleseren Gun Aremyr.

46 **ALDERENS RETT**
Kinnarps var med da fremtidens sykehjem ble bygget i Hudiksvall i Sverige.

50 **EN DEL AV GJENGEN**
Be a part of, møbelet som inkluderer rullestolbrukere.

fokus

DE SISTE NYHETENE OG TENDENSENE I KINNARPS VERDEN.

FOTO: JESPER GEORGSSON

Dahlia – en stjerne av en sofa

Fremtidens helse- og omsorgsmøbler har en rekke funksjoner som ikke synes på overflaten. Johan Franzén fra Kinnarps forteller om suksesskonseptet Dahlia.

Bærekraftig, funksjonell og samtidig innbydende. Dahlia er den nye generasjonen helse- og omsorgsmøbler, designet i henhold til samtlige krav som fremtiden stiller.

Serien med sofaer og lenestoler ble skapt for Djupängens sykehjem i Hammarö kommune i Sverige.

– Kunden manglet en hjemmekoselig sofa som var tilpasset helse- og omsorgsmiljøer. Det var ingen på markedet, så vi bestemte oss for å utvikle en sammen med kunden og arkitekten. Det er slik vi arbeider, forteller Johan Franzén, sortimentsansvarlig hos Kinnarps og datterselskapet NC.

Utviklingen pågikk over flere år i et samarbeid der Kinnarps, NC og arkitektbyrået Tengbom ble inkludert i en stor arbeidsgruppe fra kundens side.

– Når man arbeider med helse- og omsorgsmiljøer, er det viktig å ha med ulike interessenter for å få et bredere perspektiv av hva som trengs.

– Nøkkelen til å lykkes er å være tidlig ute, og her begynte arbeidsprosessen tre år før innflyttingsdatoen. I beste fall planlegges bygget og innredningen alltid parallelt.

Dahlia ble en møbelfamilie utenom det vanlige. Møblene ser innbydende og hjemmekoselige ut, samtidig som de har en rekke viktige funksjoner. En glipe mellom sete og rygg gjør at smuss ikke setter seg fast og det blir lettere å rengjøre, og sittehøyden er passe høy for de eldre. Trekket er slitesterkt, og kan tas av og vaskes.

– Vi har vært sterke på helse- og omsorgsmiljøer i mange år. Det handler om å utvikle møbler som er inkluderende og gir alle mennesker rett til å delta i de offentlige rommene, sier Johan Franzén.

– Møblene våre skal ikke se institusjonelle ut. De skal fremme selvstendighet, verdighet og trygghet.

Dahlia har også bærekraftsmerkingen Møbelfakta. Den er produsert i FSC®-sertifisert bjerk, med deler som kan repareres eller skiftes ut.

Johan Franzén

Blomsterkasse Grow

3x grønt

Innred med møbler for velvære.

Sofabordet Maja i massiv bjerk finnes i flere ulike modeller.

Skap grønne oaser eller del opp rommet med plante-møbelet Allé.

Den avrundede formen på hyllen Julia gir et mykt inntrykk og kan brukes på mange forskjellige måter.

5x Biofil design

Bruk planter som romdelere, hengende fra taket eller som plantevegger.

Skap grønne oaser eller atrium for avslapning eller kreativt samarbeid ved å gruppere planter i ulike høyder som etterligner et naturlig landskap.

Bruk plantekasser til å dele opp et åpent område, markere en sone eller skape en hyggelig rom-i-rommet-løsning.

Plassér planter der det er behov for bedre akustikk. Bladene avleder lydbølgene og reflekterer dem i ulike retninger, noe som reduserer lyden.

Ikke glem møte-rommene! Planter i møterom gjør lydbildet mer behagelig, samtidig som at det blir mer hyggelig og innbydende.

NATURENS UNDER

Forbedret restitusjon etter sykdom og færre helse- og sosialrelaterte problemer er bare noen av fordelene naturen gir.

At naturen heler oss, har vi alltid visst. Såkalt biofil design bygger på denne urgamle kunnskapen, et formgrep der naturen tar plass i innemiljøene våre.

Begrepet biofili, «kjærlighet til naturen», ble skapt på 1960-tallet og har siden den gang vunnet terreng innen arkitektur og innredning. Men også innen forskning.

Allerede i 1984 skrev den amerikanske miljøpsykologen Roger Ulrich om hvordan pasienter ble raskere friske når de hadde utsikt mot naturen, sammenlignet med dem som hadde utsikt mot en mur. Nyere forskning viser at kontakt med naturen gjør oss roligere, friskere, mer fokuserte og produktive.

– Kunnskapen om hvordan naturen påvirker oss mennesker er en viktig del når vi utvikler nye produkter. Grow er et tydelig eksempel på dette. En blomsterkasse i flere ulike utførelser som gjør det enkelt å innrede med planter i et helse- og omsorgsmiljø, sier Kinnarps Jenny Hörberg, Director Global Range & Design.

«Å bringe naturen inn, handler også om hvilke materialer man bruker i innredningen. Finér er for eksempel et naturlig og taktilt materiale som oppleves varmt og mykt ved berøring. Vi liker rett og slett å ta på det, og samtidig har vi godt av det.»

Christina Wiklund, Colour, Material and Finish Manager Kinnarps

JOHN LENESTOL

Funksjonslenestolen John er utviklet for å gi alle individer, uansett forutsetninger og behov, verdighet, respekt, komfort og en følelse av selvstendighet. De diskret, innebygde funksjonene gir et elegant design, men er samtidig lett tilgjengelige. Alt for å gi god ergonomi, sikkerhet og trygghet. Gjennom sine mange tilbehør, som f.eks. transporttralle med fotplate, bord med hjul, regulerbar korsryggstøtte og fotskammel, er John et fremtidssikkert konsept som kan varieres alt etter individ og behov.

2 tonn

Like tung som et neshorn. Det tilsvarer vekten av arbeidsbelastningen som en helseansatt kan utføre i løpet av en arbeidsdag. Med Kinnarps smarte møbler kan vi redusere arbeidsbelastningen.

Kilde: Arbetsmiljöverket i Sverige.

KUNSTEN Å SKJERME AV

Sykehus, omsorgsboliger og andre typer helse- og omsorgsmiljøer – her er den perfekte gulvskjermen for et hyggelig og forbedret lydmiljø! Vibe kledd i det slitesterke kunstskinnet Joy er spesielt tilpasset helsevesenet, ettersom det er smidig å tørke av og kan rengjøres med desinfeksjonsmiddel uten å måtte å ettertørkes med vann. Vibe er en del av en stor familie med ulike lydabsorberende og lyddempende gulv-, vegg-, tak- og bordskjermer som skaper uendelige muligheter for god ergonomi og en gjennomgående harmonisk helhet. Gulvskjermen på hjul gjør at man raskt kan endre miljøer og skape rom i rommet, alt etter behov.

– Vibe er skapt for å møte dagens og morgendagens behov når det gjelder form og funksjon, sier Jenny Hörberg, Director Global Range & Design Kinnarps.

TAKTIL LENESTOL

Amulett er en nyhet som er en inkluderende og omfavnende lenestol med runde, innbydende former, designet for å fungere i miljøer med høye krav til komfort, hygiene og trygghet. Amulett er et generøst, men likevel nett og lettplassert møbel som kommer i to varianter, både som fast og justerbar. Det smidige formspråket med de bearbeidede, myke armlenene skaper en svært taktil følelse. For best mulig hygiene har Amulett avtakbart og vaskbart tekstil i setet, samt glipe mellom sete og rygg for å unngå at det setter seg smuss og bakterier. Bak designet står Studio JOOY, som består av Ingemar Jönsson og Magnus Nero, som er inspirert av den skandinaviske naturen i sitt formspråk.

Karmstolen Jackie tilhører en møbelfamilie med flere ulike varianter, og kan både stables og henges opp. Det praktiske grepet bak på ryggen gjør tunge løft litt lettere for personalet.

Varberg kommune i Sverige skapte fremtidens sykehjem med støtte fra Kinnarps behovsanalyse Next Care®. På Midsommargården stimuleres både sanser og minner.

TEKST: DAVID BJÖRKLUND FOTO: MATTIAS HAMRÉN

En ny standard

Varberg har i likhet med mange andre svenske kommuner en aldrende befolkning. Samtidig begynner de eksisterende sykehjemmene å bli slitte og utdaterte. Da tiden var inne for å skape et moderne sykehjem helt fra starten av, ville Varberg kommune gjøre det på en måte som kunne bli en referanse for fremtidige prosjekter. Man ville rett og slett sette en ny standard for fremtidens sykehjem, der visjonen var at både sanser og minner skulle stimuleres. For å lykkes tenkte man på estetikk og funksjon fra starten av. Med støtte i Kinnarps behovsanalyse Next Care®, som involverer en tydelig prosess, har Midsommargården fått en langsiktig og bærekraftig innredning med fokus på de eldres livskvalitet og på personalets arbeidsmiljø. Alt med utgangspunkt i den spesifikke virksomheten og med individet i sentrum.

– Vi satte pris på Kinnarps erfaring og kompetanse, og at vi på et tidlig stadium fikk se produktene for å få mer konkret kunnskap om hvordan innredningen skaper en bedre totalergonomi. Kinnarps forsto hva vi trengte og ønsket, kunne tilby den nødvendige kompetansen for å levere en helhetsløsning og har de produktene som kreves for å realisere visjonen vår, sier Marie Sundqvist, prosjektleder i sosialforvaltningen i Varberg kommune.

Jackie funksjonslenestol har avtakbart trekk, og er designet med en glipe mellom sete og rygg for at smuss ikke skal sette seg fast, for best mulig hygiene.

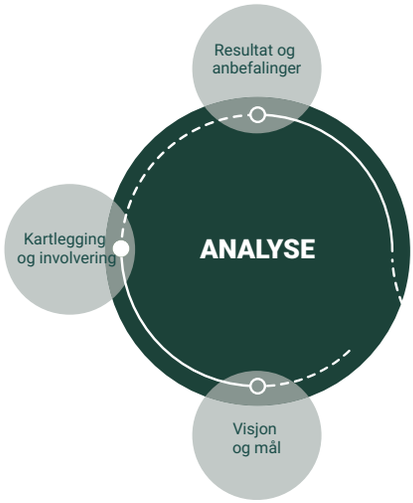

NEXT CARE®

Forbedring starter alltid med forståelse. Veien til helsefremmende og velfungerende helse- og omsorgsmiljøer starter med å identifisere og analysere unike behov. Kinnarps behovsanalyse Next Care ® hjelper til med å samle inn verdifull kunnskap og data, før utformingen av virksomheten. Den legger grunnlaget for gjennomtenkte innredningsløsninger som støtter brukere, personalet og pårørende.

Våre erfarne helsemiljøstrateger bruker spesielt utviklede verktøy til å veilede ledelsen i arbeidet med visjon, mål og rammeverk for prosjektet. Gjennom workshops, forelesninger og en nettundersøkelse hjelper de til med å kartlegge behov og involvere ulike interessenter. Vi tenker fremover, og inspirerer til å åpne opp for nye ideer om hvordan virksomhetens fysiske miljø kan optimaliseres og utnyttes for å støtte daglige aktiviteter på best mulig måte. Innsatsen fra deres side består av tid, planlegging, ledelsesstyrt endringsarbeid og medarbeiderengasjement. Analysen gir fakta, en solid kunnskapsbase og et kvalitativt grunnlag for hvordan virksomheten kan utformes for å dekke deres behov best mulig.

Gangsonen har fått en innbydende pauseplass i form av den stabile stolen Kurbits i massivt tre.

«Ambisjonen med Midsommargårdens innredning og planløsning har vært å skape fellesskap, trygghet og delaktighet.»

En lett tilgjengelig hage og et vakkert drivhus gjør at man får lyst til å være ute.

AMBISJONEN MED innredningen og planløsningen på Midsommargården har vært å skape fellesskap, trygghet og delaktighet for eldre og mennesker med demenssykdom. Prosjektet har dratt nytte av dialog mellom mange ulike kompetanser. Alt fra demenseksperter og rådgivere til arkitekter og byggherrer. Visjonen om å stimulere minner og sanser er i dag synlig blant annet i form av en lett tilgjengelig hage, og i valget av materialer og farger.

Marie forteller at prosessen startet med en rekke møter med Kinnarps. Det innledende arbeidet handlet først og fremst om at kommunens arbeidsgruppe, med representanter fra både helse- og byggesiden, skulle innhente kunnskap, få felles referanserammer og skape en stabil plattform som utgangspunkt.

– I dette prosjektet var kunden tydelig på at man virkelig ville gjøre det riktig fra A til Å De forsto hvor viktig det var å sette av tid og engasjere seg fra starten av for å oppnå et vellykket sluttresultat, og vår behovsanalyse Next Care® var en støtte i prosessen deres, sier Johan Franzén, ansvarlig for Next Care® i Kinnarps.

Varme jordfarger er gjennomgående i Midsommargården, noe som gir et harmonisk og enhetlig inntrykk.

Pia Lindskog er en av to avdelingsledere på Midsommargården.

I FØRSTE FASE ble utfordringer og muligheter identifisert, samt et godt definert verdigrunnlag. Deretter fortsatte arbeidet gjennom flere workshops for å kartlegge behovene og involvere alle relevante grupper. Det ble fokusert på helhetsfunksjon snarere enn på enkeltprodukter.

I neste trinn handlet det om å finne konkrete forslag til innredningsløsninger basert på analysen, for å skape en fremtidssikret innredning, basert på kunnskap om virksomhetens unike og virkelige behov.

– Kunnskap og kvalitet i alle ledd gir en langsiktig god og bærekraftig investering når det gjelder kommunens økonomi, beboernes og personalets helse og opplevelsen for de pårørende sier Johan Franzén.

Pia Lindskog er en av to avdelingsledere på Midsommargården. Hun vet av erfaring at det fysiske miljøet utgjør en stor forskjell i den daglige virksomheten.

– Dette sykehjemmet står virkelig for noe nytt. Her er det en hjemmekoselig atmosfære som føles trygg og hyggelig for de eldre, samtidig som arbeidsmiljøet avlaster de ansatte slik at de får mer tid til beboerne. Vi som jobber her har vært med å påvirke innredningen, det er en stor fordel. Kinnarps lyttet til oss, og tilføyde samtidig nye perspektiver. Man forstår med en gang at de tar dette området på alvor, sier hun.

Pia Lindskog understreker hvor viktig det er med kombinasjonen av estetikk og funksjon i møblene – og innredningen som helhet. For å gå bort fra institusjonsfølelsen, ble beboernes opplevelse av selvstendighet og trygg orientering styrket og det ble lagt til rette for et arbeidsmiljø der også de ansatte trives og har det bra. ✱

FAKTA

Kunde: Varberg kommune
Sted: Varberg, Sverige
Arkitekt: D Office Arkitekter AB
Antall leiligheter: 60, fordelt på 6 enheter
Areal: Ca. 6700 m²
Ferdigstillelse: 2021

3x produkter

Grønt, hjemmekoselig og funksjonelt. Her er noen av møblene som skapte Midsommargården.

Sofa Jackie

Funksjonslenestol Jackie

Humlan lenestol

Det viste seg at barn generelt ikke synes det er problematisk å vente. Tvert imot var det mange som syntes det var spennende.

Du & Jag sofa

Hva da, vente?!

Hvordan lager man et ventemøbel på barnas premisser? Sofaen Du & Jag er en puslespillbrikke for trygg, morsom og meningsfull venting.

TEKST: FIA FJELDE

40

Eva-Johanna og Jenny hadde mer enn 40 møter med barnegrupper i prosjektet Den som venter... HVA DA, VENTE?!

2x DESIGNTALENTER

Å forsterke møtet mellom barn og voksne ble utgangspunktet for designerne.

Da designeren Eva-Johanna Isestig jobbet med et prosjekt rundt venterom for barn og unge, var utgangspunktet å undersøke hvordan man kunne gjøre ventetiden mer meningsfull. Etter en rekke workshops og aktiviteter sammen med barna, fant de noe uventet.

Det viste seg at barn generelt ikke synes det er problematisk å vente. Tvert imot var det mange som syntes det var spennende. Men fremfor alt satte de pris på at de fikk fullt fokus fra foreldrene som var med på venterommet.

Å forsterke det fine møtet mellom foreldre og barn, ble utgangspunktet for arbeidet. Eva-Johanna inviterte også møbeldesigneren Jenny Fingal med i prosessen, og sammen med NC som muliggjorde prosjektet, begynte de å skissere noe som kunne fange det verdifulle øyeblikket. Resultatet ble sofaen Du & Jag, en sofa for to, i ulike nivåer.

Det er egentlig ingen tanke om hvor den voksne eller barnet skal sitte, men nivåforskjellen handler om å gi barnet makt til å bestemme selv, ettersom det er lett for barnet å klatre opp i sofaen.

Men hvis barnet for eksempel blir lest for, kan foreldre og barn sette seg slik at de havner på samme nivå. Det er også meningen at barna gjerne kan leke med putene, som er løse og har ører og øyne. Putene kan til og med få bli med inn til legen som en ekstra trygghet.

Til sofaen finnes også et møbel som heter Filuren, fortell om det!

– Tanken med Filuren er at den både skal romme oppbevaring og gi mulighet for interaksjon. Ventetid kan tross alt bli litt langtekkelig, og med Filuren er det muligheter for morsom lek.

Filuren

VISSTE DU AT... mer enn 200 barn i alderen 4–19 var med i ulike kreative aktiviteter som resulterte i sofaen Du & Jag.

Verdien av farger

Hva skal man tenke på når man velger farger og materialer i helsemiljøer? Og hvordan påvirker ulike nyanser oss egentlig? Vi guider deg til de beste valgene.

TEKST: SALKA HALLSTRÖM OG JOHANNA WALDEN

«Ved å innrede bevisst med farger og kontraster kan du gjøre navigeringen enklere og tryggere.»

FOTO: JESPER GEORGSSON

EKSPERTEN:

«VELG FARGE ETTER HVILKEN AKTIVITET MILJØET SKAL STØTTE»

Christina Wiklunds jobb som Colour, Material and Finish Manager hos Kinnarps innebærer å være i forkant på materialfronten, men også å forstå betydningen av farger.

Christina Wiklund har tekstiler i genene. Arbeidet med tekstiler har gått i arv hos mødrene i familien hennes siden oldemoren var sydame i varemagasinet NK i Stockholm. Som CMF Manager hos Kinnarps har hun ansvar for samtlige materialer i kolleksjonene, i samarbeid med produktutviklere og materialeksperter. Dessuten leder hun Kinnarps Colour Studio, som er Kinnarps materialsortiment med fokus på bærekraft, kvalitet og harmoni. Jobben innebærer å være i forkant på materialfronten, men også å forstå betydningen av farger.

– Når man jobber med tekstiler og andre materialer, følger farger automatisk med, sier hun.

Hva er det viktigste å tenke på når det gjelder farger i helse- og omsorgsmiljøer?

– Fargene vi omgir oss med i hverdagen, har ikke bare estetisk betydning. De påvirker opplevelsene våre og atferden vår, og de kan hjelpe oss å navigere i det fysiske miljøet. Et møbel i kontrast mot gulv og vegg er for eksempel mer synlig, og blir lettere å finne. Av samme grunn skal man unngå hvitt porselen mot hvit bordflate. Hvis man vil unngå at noen skal bruke en dør, maler man den i samme farge som veggen, men hvis man vil at den skal brukes, maler man den i en kontrastfarge mot veggen.

Ved å arbeide bevisst med farger og materialer legger man grunnlaget for velvære og trygghet.

– Når du skal velge farge til omsorgsmiljøer, handler det om å velge farge etter hvilken aktivitet miljøet skal støtte, ikke etter personlig smak eller trender. For oss i Kinnarps er det viktig at vi skaper bærekraftige og funksjonelle miljøer, og vi legger stor vekt på å veilede kundene våre slik at de får riktig materiale og riktig farge på riktig sted. ✱

5x tips

når du velger farge

1

Ta utgangspunkt i rommets formål når du velger farge, ikke personlig smak eller trender.

2

Jordfarger ton i ton gir et enhetlig og harmonisk totalinntrykk, og gjør det også enkelt å ommøblere etter behov.

3

Bruk farge for å markere ulike typer soner, og gjøre det lettere å navigere.

4

Tenk på kontraster for å forsterke en funksjon eller ønsket atferd.

5

Unngå å kombinere flere ulike sterke farger og mønstre sammen på store flater. Det kan føre til negative forstyrrelser.

FARGE- OG MATERIALVALG

Det finnes visse «do's and don'ts» når det gjelder valg av farger og materialer i helse- og omsorgsmiljøer. Visste du for eksempel at pastellfarger og mørke tepper mot lyse gulv bør unngås?

Arbeid bevisst med kontraster i fargevalget for å gjøre det lettere å orientere seg i rom og mellom møbler. Et møbel med en attraktiv farge som skiller seg ut fra bakgrunnen, er lettere å se og blir dermed brukt mer. Hvis en dør derimot males i samme farge som veggen, skjules den og signaliserer at her skal man ikke gå inn.

FOTO: MATTIAS HAMRÉN

VISSTE DU AT... menneskets fargeoppfatning ligger i det limbiske systemet, den delen av hjernen som håndterer blant annet affekt og underbevisste tanker. Det tyder i seg selv på at vår opplevelse av farger er sterkt knyttet til evnen til å bearbeide følelser, lære nye ting og øke motivasjonen.

Unngå tepper i mørke farger mot lyst gulv, da mennesker med demens kan oppleve det som dype hull i gulvet.

Morris er et tekstil fra Kinnarps Colour Studio, som har en taktil, myk og innbydende struktur.

Velg taktile tekstiler med struktur, de oppleves varme og beroligende når man berører dem.

Unngå pastellfarger i alders- og sykehjem, siden et eldre øye ikke kan oppfatte farger med samme intensitet som et yngre øye. Innred derfor med en varm, dyprød farge heller enn en rosa.

Unngå mønstre, da dette gjør det vanskeligere å orientere seg og kan virke forstyrrende for eldre med hukommelses- og demensproblemer. Det kan for eksempel oppfattes som småkryp som beveger seg.

KINNARPS COLOUR STUDIO

Kinnarps Colour Studio (KCS) er vårt materialsortiment for kontor, skole og helse med fokus på bærekraft, kvalitet og harmoni. Her finner du attraktive materialer som er nøye testet og utprøvd til ulike typer miljøer. Målet vårt er å tilby et sortiment som gjør det enkelt å finne det uttrykket og den funksjonaliteten man leter etter. Tre, metall, plast og tekstil, fargetoner og mønstre som er enkle å matche med hverandre og med øvrig innredning.

VISSTE DU AT…

farger er én av mange ergonomiske faktorer som må fungere sammen i et miljø for å virke helsefremmende. Sammen med gjennomtenkt planløsning, møbler, akustikk, lys og luft skapes en positiv helhetsopplevelse.

Den åpne overflaten er delt inn i flere innbydende oaser. Sofaen Point skaper et rom i rommet.

Plass til alle

Hultahuset er innbyggernes nye storstue i Borås i Sverige, en åpen møteplass som er innredet av Kinnarps. En av utfordringene var å få lokalene til å føles innbydende for alle, både unge og eldre.

TEKST: DAVID BJÖRKLUND FOTO: MATTIAS HAMRÉN

Stolen Neo Lite med sitt stilrene design inngår i en familie med flere ulike varianter. Her sammen med bordet Asto.

Et ekstra oppholdsrom hvor mennesker møtes på tvers av generasjoner, med åpne aktiviteter for alle aldre – unge som eldre. Det er visjonen for Hultahuset på Hulta torg i Borås, den tredje møteplassen som Kinnarps har innredet for byen.

Her skal man føle seg velkommen til å gjøre lekser, danse, spille, få samfunnsinformasjon eller bare henge med venner. Lokalene skal altså føles attraktive for både ungdommer og eldre, noe som var en av mange utfordringer Kinnarps i Borås sto overfor da huset skulle innredes.

Hultahuset ble tegnet av det anerkjente arkitektkontoret Tengbom, og ble innviet i september 2022. Når vi snakker med Åsa Gunnesson Bergstrand, avdelingsleder for Hultahuset, og Nezanet Ghebrezghi, utviklingsleder, har aktivitetshuset vært i drift i noen måneder.

– Vi har fått en helhetsløsning med alt fra møbler til gardiner og planter som er tilpasset virksomhetens krav. Det er også viktig at innredningen passer til alle aldre,

Den gjennomtenkte fargebruken sammen med belysning og planter skaper en tiltalende og ergonomisk helhet. Den hengende pendelbelysningen forsterker følelsen av at rommet er inndelt i ulike oaser.

3x produkter

Formsterke møbler for bærekraftige innredningsløsninger.

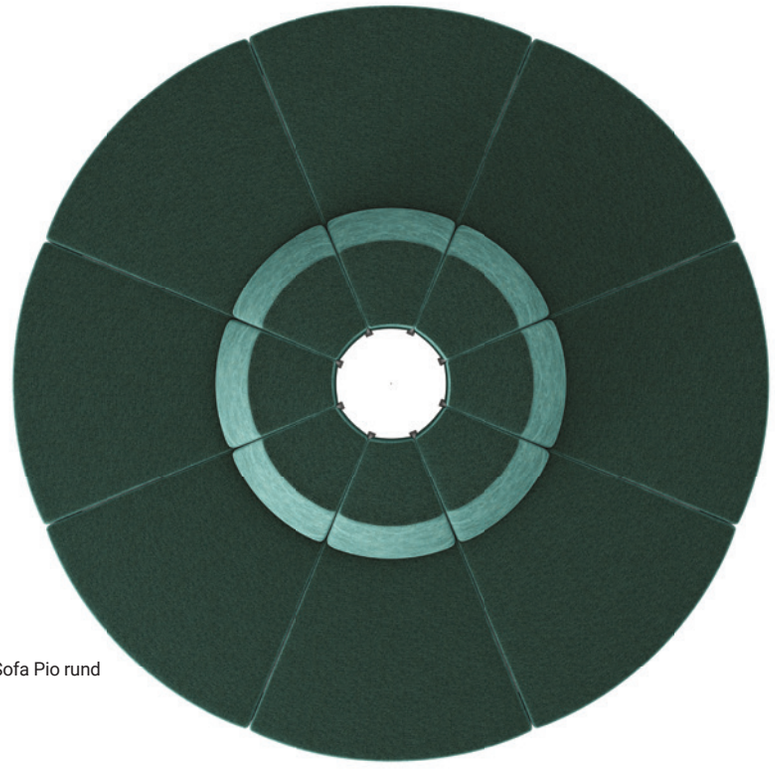

Sofa Pio rund

Stol Trix

Barstol Neo

«Med Kinnarps vet vi at vi får høy kvalitet og møbler som varer lenge.»

FAKTA

Kunde: Borås by
Sted: Borås, Sverige
Arkitekt: Tengbom
Hva: Et åpent møtested for sosiale aktiviteter og innbyggertjenester. En av fem lignende møteplasser i Borås.
Antall medarbeidere: Ca. 20
Areal: Ca. 1000 m^2
Ferdigstillelse: 2022

både med tanke på utseende og funksjon. Fint er fint uansett hvor gammel man er.

Samtidig finnes det en del løsninger som er mer alderstilpassede. For eksempel litt bredere lenestoler med stabile armlener og sofaer som er myke, men likevel enkle å reise seg fra, for de som trenger det. Her finnes også høye bord med barkrakker og skrivebord med stoler som passer når man skal gjøre lekser.

MENGDEN MENNESKER og aktiviteter stiller også høye krav til innredningen. Fleksibilitet og langsiktighet var to viktige stikkord. Løsningen var å skape møbelkombinasjoner for ulike aktiviteter og behov. Stoler som kan stables og sammenleggbare bord med hjul gjør at rommet raskt kan gjøres om fra forelesningssal til for eksempel et stort, herlig dansegulv.

Siden lokalene skal brukes så ofte som mulig, er materialer og farger nøye utvalgt for å være ekstra slitesterke – og trekkene er naturligvis vaskbare.

– Vi må ha slitesterke møbler som tåler intensiv bruk. Med Kinnarps vet vi at vi får høy kvalitet og møbler som varer lenge, sier Åsa Gunnesson Bergstrand.

DEN HARMONISKE HELHETEN er oppnådd med gjennomtenkte fargevalg, fleksibel belysning og innredning som bidrar til god akustikk. Det er plass til både store og små grupper, og til mennesker som vil, eller trenger å være alene.

– Det skal føles varmt og innbydende å være i lokalene, samtidig som vi også må ta hensyn til ulike funksjonskrav, sier Nezanet Ghebrezghi.

– Vi merker tydelig at den omtanken som innredningen utstråler, smitter over på de besøkende. ✱

Lys idé

All forskning viser at lyset påvirker trivselen vår. Henrik Clausen, forskningssjef ved Fagerhult, som nylig har ferdigstilt belysningen på Skaraborgs sykehus, forteller om lyset som gjenskaper døgnrytmen vår.

TEKST: ELIN AF KLINTBERG FOTO: JOEL DITTMER

Lyset har stor innvirkning på oss mennesker. Men visste du at døgnrytmen vår kan forbedres med Human Centric Lighting – belysning som er tilpasset solens gang, intensitet og lysfarge? Vi hadde en samtale med Henrik Clausen, forskningssjef på Fagerhult, som nylig har ferdigstilt belysningen til Skaraborgs sykehus.

Hva er Human Centric Lighting?

– Belysningsløsninger med mennesket i fokus, som enkelt forklares som elektrisk belysning som etterligner solens gang og gjenskaper døgnrytmen vår.

Hvorfor er lyset så viktig for oss mennesker?

– All forskning viser at lyset påvirker trivselen vår, alt fra humør til søvn, produktivitet og visuell oppfatning. Det er lyset som styrer den naturlige døgnrytmen vår. Når lysnivåene eller døgnrytmen forstyrres, for eksempel hvis man arbeider natt eller tilbringer tid på sykehus, følger ikke den innebygde døgnrytmen med på forandringen, og kroppen påvirkes av for eksempel søvnforstyrrelser eller stressproblemer. Det ønsker vi å endre med våre evidensbaserte løsninger.

Hvor brukes Human Centric Lighting i dag?

– Først og fremst innenfor områder som helse og omsorg, der man spesielt innen syke- og eldreomsorgen har sett svært positive resultater.

Hvordan har dere jobbet med belysningen på Skaraborgs sykehus?

– Om formiddagen har vi et hvitt, skarpt lys med høy tetthet som forteller at det er morgen. Om dagen har vi et varmhvitt funksjonslys som har en oppkvikkende effekt, og om kvelden etterfølges det av et varmt lys, som leder tankene til levende lys eller fotogenlamper. Om natten er det oransje lys for å garantere best mulig søvn. For de som jobber natt på sykehuset finnes det pauserom med hvitt, skarpt morgenlys der man kan oppholde seg i en halvtime for å øke konsentrasjonen og våkenheten.

Med riktig belysning kan man øke aktivitetsnivået i løpet av dagen og fremme pasientenes restitusjon, men også forbedre søvnen og redusere mengden medisiner. ✱

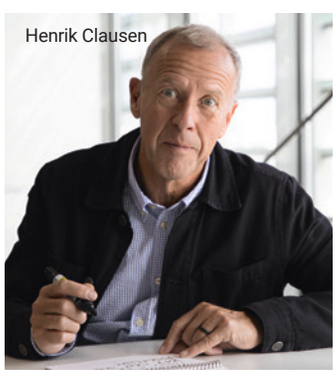

Henrik Clausen

Human Centric Lighting er belysning som er tilpasset solens gang, intensitet og lysfarge.

VISSTE DU AT

... hvor mye lys som treffer øyet har direkte innvirkning på hvordan vi har det. Når det er mørkt, produseres søvnhormonet melatonin. Når lysstyrken når rundt 300 lux, øker produksjonen av kortisol, noe som reduserer produksjonen av søvnhormoner – vi blir mer opplagte.

... uten at vi tenker på det, endrer lyset fargetemperatur i løpet av dagen. Mens alle mennesker reagerer likt på lysstyrke, har vi en tendens til å reagere forskjellig på fargetemperaturer. Det er imidlertid dokumentert at hvitt lys med over 4500 kelvin og høyt blått innhold har en oppkvikkende effekt. Det antas at dette skyldes at vi har hatt en klar blå himmel over hodene våre i 7 millioner år, og det har hjernen lært seg å tolke som dag.

FORMIDDAGSLYS

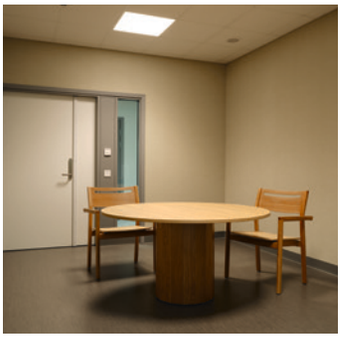

DAGSLYS

KVELDSLYS

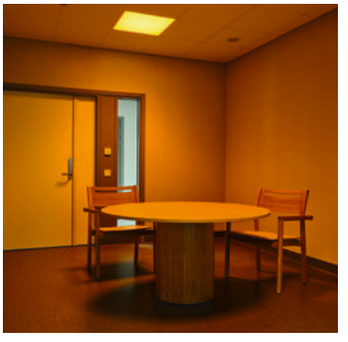

Når forskning møter omsorg

Valgfrihet og stimulans, riktig lys og farge. Forskningen vet hva som kreves av et fysisk omsorgsmiljø for at eldre skal ha det bra. Forsker Helle Wijk forklarer de viktigste funnene – og hvorfor de altfor sjelden blir til virkelighet.

TEKST: SALKA HALLSTRÖM FOTO: KARL NORDLUND

«Eldre mennesker er jo individer med ulike behov, akkurat som deg og meg.»

Vi blir stadig eldre. Og behovet for omsorgsmiljøer for eldre ser ikke ut til å minske. Men hvordan skal de utformes for å gi oss det anstendige livet vi fortjener i alderens høst? Helle Wijk, professor i sykepleie ved Göteborgs universitet og gjesteprofessor i helsearkitektur ved Chalmers, har forsket lenge innen dette fagfeltet. De siste 25 årene har det skjedd mye innen forskningen, sier hun.

– I dag forsker helse- og arkitekturvitenskapene sammen, både nasjonalt og internasjonalt. Det sier en del om utviklingen. De som finansierer forskningen satser også mer på denne typen spørsmål, og kommunene har blitt mer bevisste på at det må forskes på miljøene.

Omsorgsmiljøer som er personsentrerte og hjemmekoselige skaper de beste forutsetningene for trivsel og velvære, ifølge Helle Wijk. I sin egen avhandling fra 2001 viste hun hvordan farger kan brukes til å forbedre eldres omsorgsmiljøer.

– Når vi blir eldre, svekkes synet og evnen til å oppfatte kontraster. Fargekoder og kontraster kan brukes til å vekke gjenkjennelse, innby til bruk og tydeliggjøre romligheten. Lyssettingen er en annen faktor. Riktig lys kan gjøre det lettere for eldre å se hva som er på tallerkenen, eller lese dagens avis.

Eldre kan også ha problemer med å gå langt og orientere seg, spesielt om natten. Derfor bør sykehjem være småskala, uten for lange avstander.

– Avstanden mellom soverom og bad er et viktig punkt, for der skjer det mange fallulykker. I et godt fysisk omsorgsmiljø skal man ikke behøve å virre rundt på ustabile ben i mørket, på jakt etter badet.

Et godt planlagt omsorgsmiljø for eldre innebærer også valgfrihet for brukerne, understreker Helle Wijk. Det kan handle om plass til egne møbler, men også om muligheter for både privatliv og sosialt samvær.

– Eldre mennesker er jo individer med ulike behov, akkurat som deg og meg.

Noen ganger har man kanskje lyst til å spise med andre, andre ganger har man ikke det. For eksempel kan lenestoler plasseres enkeltvis for den som vil lese i fred og ro, og sofagrupper for de som vil samles.

Så hvor godt utformet er sykehjemmene våre?

– Det er veldig varierende. Mange ble bygget på sytti- og åttitallet, som små sykehus med lange korridorer og rom. Det finnes også fantastiske eksempler som er bygget senere, der man har satset på sykehjem med hjemmekoselig atmosfære, både ute og inne.

Hva kan sies om dagens utemiljøer for eldre?

– Altfor ofte har alders- og sykehjem ikke noe utemiljø i det hele tatt, og hvis de har det, er de vanskelig tilgjengelige eller mangler beskyttelse mot sol og vind. Alle burde ha tilgang til gode utendørsmiljøer, uansett alder.

Hva kan gjøres bedre for fremtiden?

– Det ville være en god begynnelse å la eldres meninger få mer plass. Deltakelsesdesign, der man tar utgangspunkt i hva brukerne selv ønsker, har vært benyttet lenge innen forskningen. Det burde også gjøres innen kommunal helse og omsorg. Rent generelt tar implementeringen av resultatene altfor lang tid.

Hva skyldes dette?

– Det har vært for lite dialog mellom akademia og helsevesenet. Nå må vi sørge for at all den forskningen vi har også blir praksis – gjennom samarbeid med samfunnet, næringslivet, politikerne og media. ✱

6x tips

for bedre alders- og sykehjem

1

VALGFRIHET OG STIMULANS
Variasjon i utformingen er like viktig ute som inne.

2

BRUK FARGEKONTRASTER OG KODER
Gjør det lettere å orientere seg og forebygger ulykker.

3

TILPASS LYSSETTINGEN
Viktig for både sikkerheten og livskvaliteten.

4

RIKTIG HØYDE PÅ MØBLENE
Det skal være lett å sette seg ned, og å reise seg opp.

5

LA ELDRE DELTA I UTFORMINGEN
Brukerens egne meninger bør være et sentralt utgangspunkt.

6

TILPASSE UTENDØRSMILJØET
Skal være lett tilgjengelig og sikkert, variert og med ly for sol og vind.

Rom for pause. Lenestolen Invito ble oppdatert i en innbydende farge som står godt til veggen.

Helbredende hus

Hvordan bygger man et trygt miljø for mennesker i krise? Psykiatriens Kvarter ved Södra Älvsborgs sykehus i Borås i Sverige er et prakteksempel på moderne helsearkitektur – og kunsten å gjenbruke gamle møbler.

TEKST: DAVID BJÖRKLUND FOTO: MATTIAS HAMRÉN

Stolen Jig ble kledd i en harmonisk grønn nyanse.

Bærekraft, gjenbruk og mennesket i sentrum. Psykiatriens Kvarter i Borås er byens hittil største satsing på moderne arkitektur for psykiatrisk pleie. Her har man også satset på sirkularitet, med en stor andel gjenbrukte møbler i lokalene.

– Innredningen er en viktig del av pleien. Vi er positivt overrasket over hvor bra det kan bli med gjenbrukte møbler når løsningen er gjennomtenkt og godt planlagt, sier Pernilla Jansson, prosjektleder på Södra Älvsborgs sykehus.

Kvartalet ved sykehuset i Södra Älvsborg sto ferdig i 2022, designet av det prisbelønte arkitektkontoret White Arkitekter – en ny, stjerneformet bygning og en renovert eldre bygning som er knyttet sammen av en hovedinngang. Formålet

Sofaer og lenestoler i serien Humlan fikk beholde bena i bjerk, men ble trukket med nytt kunstskinn.

«Innredningen er en viktig del av pleien. Vi er positivt overrasket over hvor bra det kan bli med gjenbrukte møbler.»

var å samle all psykiatrisk pleie på ett sted og skape mer hensiktsmessige miljøer for pasienter og personale.

– Lokalene våre skal ikke oppleves som en lukket institusjon, men føles innbydende og fremme pasientens uavhengighet, frihet og egenansvar, samtidig som de er rolige, trygge og sikre for alle som beveger seg i huset, sier Pernilla Jansson.

DET ER I DEN eldre bygningen at mange av møblene er gjenbrukte. I begynnelsen av prosjektet ble det gjennomført en inventering for å undersøke hvilke møbler som passet til White Arkitekters innredningskonsept, og som var egnet for oppdatering. Antallet endte på rundt 900 objekter, hvorav ca. 600 er renovert, fornyet og tilpasset av Kinnarps.

– Det er økende etterspørsel etter bærekraftige løsninger, deriblant gjenbruk, og vi har gode systemer som takler omfattende og kompliserte prosjekter. Det er bare vinnere i denne utviklingen, ikke minst miljøet, sier Peter Göransson i Kinnarps Borås.

At noe er gjenbrukt, betyr naturligvis ikke automatisk at det er bærekraftig. Først må det foretas en profesjonell vurdering, slik at mindre egnede produkter sorteres ut. Det er også viktig for den sirkulære flyten at møblene holder høy kvalitet og er bærekraftig produsert i utgangspunktet.

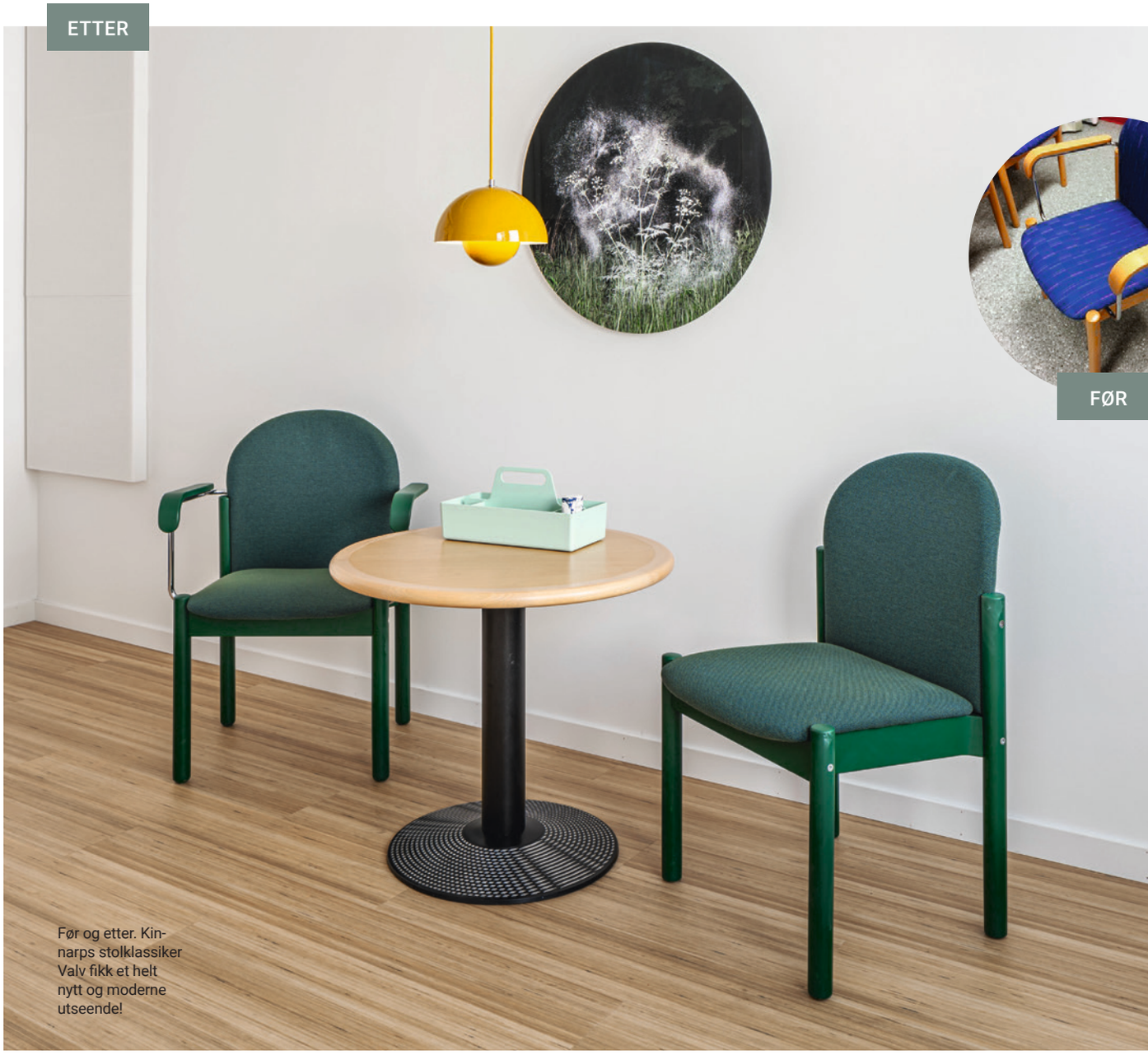

Før og etter. Kinnarps stolklassiker Valv fikk et helt nytt og moderne utseende!

Det at en stor andel av møblene som ble gjenbrukt kom fra Kinnarps, med produksjon i Sverige, forenklet prosessen – og bidro til at den sirkulære flyten kunne opprettholdes fullt ut.

På Kinnarps-fabrikken i Skillingaryd fikk seter og rygger nye, bærekraftsertifiserte trekk i tekstil eller kunstskinn. Møblene ble deretter fraktet tilbake til Borås på en måte som er spesiell for Kinnarps – innpakket i gjenbrukbare tepper, i egne lastebiler, som går på fossilfritt drivstoff.

– Vi fikk først høre at det ikke var så mye møbler å gjenbruke. Men da vi dro ut og så på, oppdaget vi et stort potensial. Slik er det ofte. Det er nesten alltid mulig å gjenbruke mer enn man tror, uten å gå på kompromiss med funksjon eller utseende, sier Susanna von Eyben, interiørarkitekt hos White Arkitekter.

PERNILLA JANSSON ER overbevist om at gjenbruk vil bli vanligere i Västra Götalandsregionen og Södra Älvsborgs sykehus.

– Bærekraftsargumentene er sterke. De miljømessige og økonomiske argumentene er opplagte, men det foreligger også sosiale aspekter. Vi som jobber her, føler oss stolte over at vi har brukt ressursene våre effektivt, og siden vi er en skattefinansiert virksomhet, skaper gjenbruk også legitimitet for oss hos innbyggerne. ✸

FAKTA

Kunde: Västfast og Södra Älvsborgs sykehus, psykiatrisk enhet
Arkitekt: White Arkitekter
Virksomhet i den renoverte bygningen: Psykiatrisk poliklinikk
Virksomhet i nybygget: Lukkede omsorgsavdelinger, akuttavdeling for voksenpsykiatri, barne- og ungdomspsykiatri samt en rehabiliteringsenhet
Sted: Borås, Sverige
Etasjer: 6
Ferdigstillelse: 2022

Her gjennomgår stolen Jackie en av mange kvalitetstester i Kinnarps testlaboratorium. Jackie er merket med Møbelfakta, noe som sikrer at produktet har høyeste kvalitet, ikke avgir noen farlige kjemikalier og produseres under ordentlige arbeidsforhold.

Testlaboratoriet

At en stol ikke velter eller går i stykker, tar alle som en selvfølge. Men reisen til trygge møbler er lang, og omfatter svært grundig testing og flittig dokumentasjon. Vi fikk sjansen til å ta en titt bak kulissene på Kinnarps testlaboratorium for å se hvordan det foregår.

TEKST: FIA FJELDE FOTO: JESPER GEORGSSON

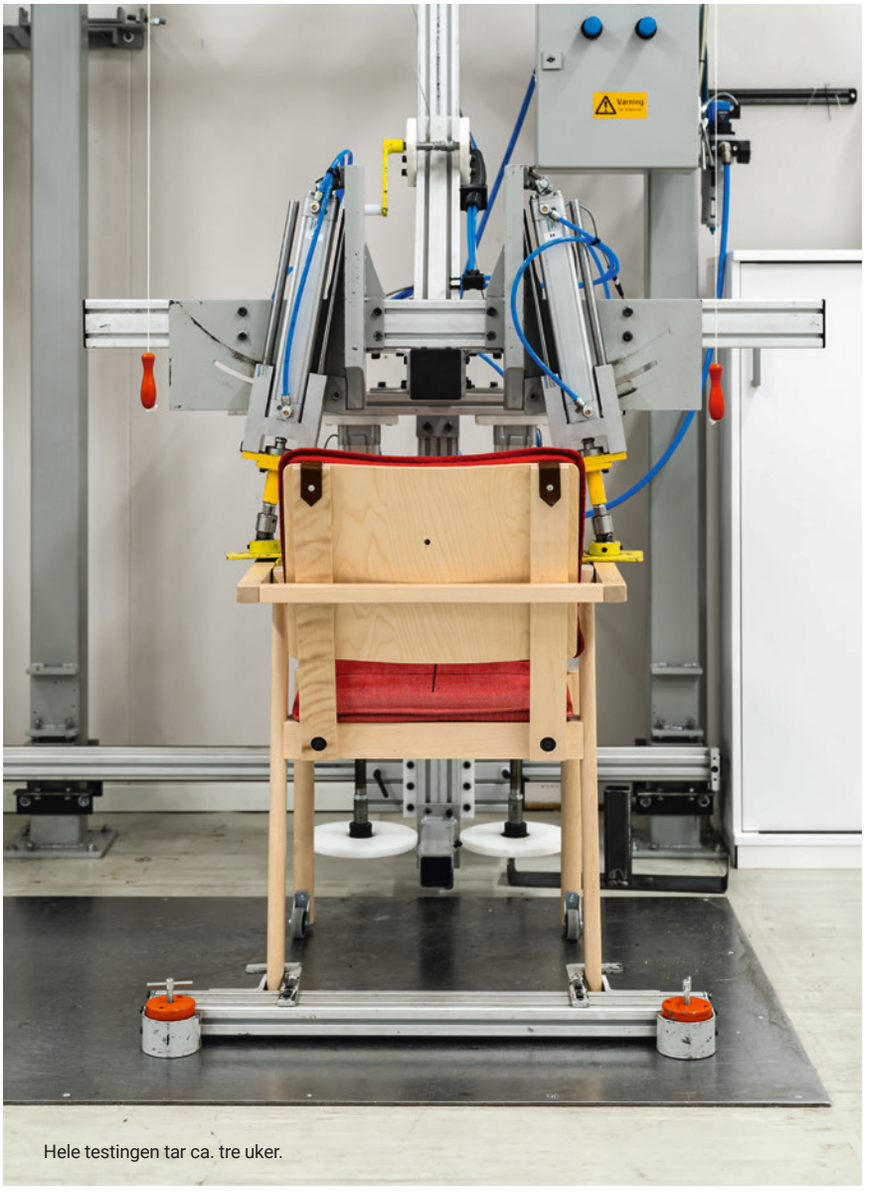

Hele testingen tar ca. tre uker.

«Laboratoriet har 38 ulike testmetoder innen møbeltesting, og gjennom her går ca. 300 produkter hvert år.»

Det sto ferdig i 1994, Kinnarps eget laboratorium for testing av møbler. Og ja, det ser ut som man tror, omtrent som en fabrikk med ulike stasjoner og en spesifikk flyt. Man styrer også temperatur og luftfuktighet i fabrikken for å kunne teste overflaten på møblene. Men hvorfor tester man egentlig møbler?

– Ganske enkelt for å sikre at de oppfyller kravene som stilles i form av sikkerhet, slitestyrke og stabilitet, forteller Jörgen Nilsson, som er Testing Manager. Hvis vi tar en stol som skal brukes i offentlige miljøer som eksempel, er det spesifisert hvilke krav som gjelder for akkurat denne typen bruk og hvordan man skal teste den.

Laboratoriet har 38 ulike testmetoder innen møbeltesting, og gjennom her går ca. 300 stoler, bord, sofaer, lenestoler, oppbevarings- og kontormøbler hvert år. Hver test starter med dokumentasjon: veiing, måling og fotografering.

– Hvis vi fortsetter å bruke en stol som eksempel, setter vi oss i den og kjenner om det er klemfare eller noe man kan skjære seg på. Deretter markerer vi hvor vi skal utføre testene våre, og plasserer dem i maskinen for statiske belastninger, forteller Jörgen.

Deretter gjøres flere ulike dynamiske belastninger, der den første er på sete og rygg i 100 000 sykluser, som tar en uke. Man tester også belastning vertikalt og i fremkant, og avhengig av hvilken del det er, er det en spesifikk vekt og et bestemt antall sykluser som skal brukes. Hele testen tar ca. tre uker, og skal tilsvare møbelets levetid for en person med en brukervekt på opptil 110 kilo.

– For at et møbel skal passere testen, skal ingenting ha gått i stykker, det skal ikke være sprekker og selvsagt ikke noen større deformasjon. Den skal fungere, og du skal kunne sitte og lene deg mot ryggen.

Som laboratorietekniker følger du produktene dine gjennom stasjonene og kontrollerer kravene etter hvert delmoment. Når testen er ferdig, skrives det en rapport til bestilleren.

Hvordan ser utviklingen ut når det gjelder testing av møbler?

– Kravbildet er jo alltid det samme, at møblene skal være trygge, men hvordan man gjennomfører det blir mer nøyaktig og tydelig hele tiden. Dette med klemfare kan for eksempel virke vilkårlig, men nå som man har en beskrevet metode for det, er det lettere å være mer konsekvent og sikker i vurderingen.

Hvordan ser det ut fremover, når det gjelder møbelstandard?

– Nå jobber vi jo mye med gjenbruk og standardutviklingen rundt det. Møblene skal jo fortsatt være like sikre som de som produseres av nye materialer, og det arbeides med hvordan vi skal vurdere slike møbler. Et slags bærekraftsarbeid som føles spennende. ✱

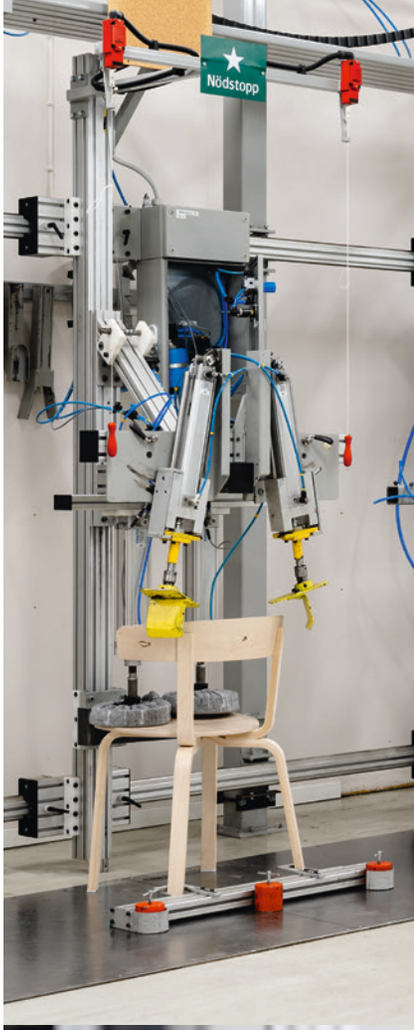

Det er ekstra viktig å teste slitestyrken på overflater på møbler i miljøer der det forekommer hyppig rengjøring og desinfisering.

Jörgen Nilsson er Testing Manager på Kinnarps laboratorium.

KRAV-SPESIFIKASJON

Hva skal man tenke på for å velge møbler av høy kvalitet som holder over tid?

1

Kartlegg og analyser behovene dine, for en langsiktig løsning som passer din virksomhet.

2

Velg møbler som er designet for å kunne fornyes og gjenbrukes.

3

Se etter miljømerkinger og sertifiseringer som f.eks. Møbelfakta, FSC® og Oeko-tex.

4

Sikre kvalitet og sikkerhet – for eksempel gjennom europeiske standarder.

5

Velg egnede materialer og farger tilpasset dine miljøer.

6

Still spørsmål ved hvordan og hvor møblene produseres.

7

Finn ut hvordan møblene transporteres og hvordan innredningen implementeres.

8

Velg evalueringsparametere med omhu.

9

Still kvalitative krav knyttet til bærekraft for både nye og brukte møbler.

Meningsfulle miljøer

Hjørne med hjemmekoselig atmosfære. Ruter serveringsvogn og Sture gyngestol inviterer til avkobling.

Ved samlingsrommet er der et separat rom med skyvedører som beboerne kan leie sammen med sine pårørende for private tilstelninger.

Med sin varme og innbydende atmosfære har omsorgsboligen Djupängen i Sverige blitt et inspirerende eksempel på hvordan innredning kan forbedre både beboernes livskvalitet og medarbeidernes arbeidsmiljø. Etter tre år passer vi på å avlegge et nytt besøk for å se hvordan alt fungerer.

TEKST: FIA FJELDE FOTO: MATTIAS HAMRÉN

MER INSPIRASJON FRA DJUPÄNGEN:

Da Djupängen skulle ta form, fikk man støtte i Kinnarps og deres behovsanalyse Next Care®, som innebærer at man innleder et samarbeid på et tidlig stadium. På den måten fikk man mulighet til å være med og tenke gjennom innredningens funksjon og form helt fra starten av. Helena Eriksson er avdelingsleder på Djupängen, og var med fra starten.

– Det var veldig interessant å få være med i prosessen og kunne påvirke alt fra det estetiske til det arbeidsmiljømessige. Vi fikk til og med anledning til å utvikle en ny, funksjonell sofa som vi så et behov for.

Det var til beboernes samlingsrom Treffpunktet man ville ha sitteplasser som var slitesterke og lette å rengjøre med avtakbart trekk, uten å gå på kompromiss med utseende og materialvalg.

– For oss har det vært viktig å få bort institusjonsfølelsen. Uansett om man er i sin egen leilighet eller i fellesområdene, skal det føles innbydende, og det synes jeg vi har lykkes med, sier hun.

Estetikk, selvstendighet og respekt

I samarbeidet mellom Hammarö kommune, Kinnarps og arkitektbyrået Tengbom kom det frem et ønske om en hjemmekoselig sofa, og samtidig tilpasset omsorgsmiljøer. Møbelserien Dahlia ble utviklet i prosessen.

Selskapsrommet på Djupängen har utsikt mot den vakre gårdsplassen og naturen utenfor. Her vises Kurbits lenestoler og karmstoler.

Djupängens avdelingsleder Helena Eriksson.

Jeg føler meg trygg på å ha mamma her, og vi kan være sammen når jeg kommer hit. Det er koselig og behagelig. Jeg opplever at hun føler seg hjemme her.

Gunilla Sundell, pårørende

Jeg trodde aldri at jeg skulle havne på et aldershjem, men nå er jeg veldig, veldig fornøyd.

Vandis Sundell, beboer

Funksjoner som hev- og senkbare spisebord og små hjul på stolene gjør det lettere for oss i personalet å sørge for at beboerne sitter godt og trygt ved spiseplassen.

Jennifer Lidbrand, helsefagarbeider

FAKTA

Kunde: Hammarö kommune
Sted: Hammarö, Sverige
Arkitekt: Tengbom
Antall beboere: 120
Antall medarbeidere: 45
Ferdigstillelse: 2020

gjennomsyrer miljøet i Djupängen. Og det er noe som også personalet setter pris på. I tillegg til at det er hyggelig, forenkler det arbeidet deres å vite at beboerne for eksempel sitter trygt og sikkert, og at de klarer flere ting selv ved hjelp av smarte møbler.

– Det fører jo til at arbeidet blir mindre fysisk tungt og pleiebehovet noe mindre, slik at tiden kan brukes på sosial omsorg i stedet, forklarer Helena.

Fargesettingen er nøye gjennomtenkt, og hver enhet har sin spesifikke skala for å skape en mest mulig helhetlig følelse. Miljøet er åpent og innbyr til bevegelse. I korridorer og karnapper finner man hvileplasser med behagelige lenestoler som er lette å sette seg i, og reise seg fra. Tilrettelegging for fysisk aktivitet er en gevinst for alle.

– Har man den fysiske funksjonen, vil vi beholde den. Det er selvfølgelig en fordel for individet, men også for personalet, ettersom det for eksempel reduserer antallet tunge løft. Det blir også en måte å skape fine stunder sammen med besøkende på, å komme seg ut av leiligheten og kanskje ta en hyggelig spasertur og sette seg ned og se på utsikten en stund.

Innredningen er avgjørende for opplevelsen av bosituasjonen, og det har vært viktig å skape meningsfulle miljøer. Man har for eksempel lagt mye omtanke i å skape en rolig og behagelig spa-avdeling der man kan bade, få fotpleie eller gå til frisøren.

– Det er viktig at det føles som om man skifter miljø, til tross for at man fortsatt er i lokalene. Det er verdifullt å beholde følelsen av at det skjer noe hyggelig og variert i hverdagen.

I løpet av årene som har gått har man hatt en kontinuerlig dialog med Kinnarps og fulgt opp hva som har fungert bra eller mindre bra, slik at man i Djupängen kjenner at man får hjelp til å sørge for at behovene som dukker opp blir ivaretatt, samt at visjonen man har utviklet sammen opprettholdes.

– Nå kompletterer vi med litt flere møbler fra Kinnarps. Fremfor alt vil vi skape flere små sittegrupper i fellesområdene, slik at man kan slå seg ned ved de store vinduene og nyte utsikten.

Når opplevde du sist at miljøet gjorde livet lettere for beboerne?

– Fredag hadde vi generasjonsdisco i de fine felleslokalene. Det var åpent for mindre barn som kunne komme og danse med de eldre. Vi hadde popcorn, saft, ballonger og discokule, og da jeg plutselig så det yngste barnebarnet mitt på tre år leke med en ballong sammen med en eldre kvinne og så den gnisten i øynene på henne, ble jeg virkelig rørt. ✱

De syv sansene

Duften av nytraktet kaffe, solen som varmer gjennom en florlett gardin, myke laken mot huden – det er ingen tvil om at et miljø som appellerer til alle de fem sansene våre, får oss til å føle oss trygge og glade. Men når det gjelder demenssyke, er det ytterligere to sanser som er viktige å ha i tankene.

TEKST: FIA FJELDE FOTO: KARL NORDLUND

REFLEKSJONSKORT

Gun Aremyr og kollegaen Bertha Ragnarsdóttir har brukt sin lange arbeidserfaring innen demenspleie til å utvikle en boks med refleksjonskort. Tanken er at medarbeidere innen hjemmetjeneste eller i sykehjem skal få et verktøy for å reflektere over etisk vanskelige situasjoner der man ønsker det beste, men det har låst seg i kommunikasjonen med pårørende.

Det er like viktig å skape trygghet hos både pårørende og medarbeidere. Og det krever av og til en del ettertanke og refleksjon. Da kan disse kortene med scenarioer rundt vanlige situasjoner være en god hjelp på veien til en bredere forståelse.

Les mer om refleksjonskortene på gunaremyr.se.

LES MER FRA GUN AREMYR:

Gun Aremyr har arbeidet innenfor demensområdet siden slutten av åttitallet, og har i rollen som arbeidsterapeut, pårørendekonsulent og foreleser møtt mange mennesker og beboere underveis. Det ble tidlig svært tydelig hvordan et godt planlagt fysisk miljø kan forenkle livet på en rekke ulike områder for personer med kognitiv svikt. Den absolutt viktigste lærdommen var at alle er individer og har egne, unike livshistorier, men det var også noen generelle ting å ta hensyn til, som de sju sansene.

– De fem ytre sansene gjør at vi vet hvor vi befinner oss i verden, de to indre, muskel- og leddsansene og balansesansen, gjør at vi kjenner den i kroppen vår, forklarer hun.

– Jeg så for eksempel at når en person med demenssykdom oppfatter et mørkt teppe som et hull, og ledd- og muskelsansen deretter forteller at den ikke er det når den syke går ut på det, skaper det en masse unødvendig uro og stress.

En sunn hjerne tolker og husker hele tiden, men når man ikke husker, blir ikke kunnskapen værende, og personen blir like overrasket og redd hver gang koblingen mellom sansene ikke stemmer overens. Man pleier å snakke om at friske mennesker husker, men når hukommelsen er påvirket, «kjenner man det». Gun drar et eksempel: Tenk deg at du putter hånden i vesken for å fiske opp en mobiltelefon, og i stedet får du tak i en myk, gammel frukt … Ja, vi har vel alle lignende erfaringer og kan kjenne igjen følelsen.

– Da blir du forskrekket, ikke sant? Kortisol og adrenalin settes i gang, og du får et skikkelig stressutslag. Hvis jeg som demenssyk ikke kan stole på omgivelsene mine, følger den følelsen av ubehag med gjennom hele dagen, sier Gun.

Balansen er også noe som ofte svikter hos demenssyke. Derfor er det viktig å kunne stole på at møblene i rommet kan fungere som støtte. Robuste, stødige møbler som er lette å sette seg i og komme seg ut av, bidrar til følelsen av selvstendighet. Innredningen bør også bidra til trygghet ved å være sann, det vil si at materialene er det de ser ut til å være, at en treoverflate virkelig gir følelsen av tre og ikke egentlig er en hard plastoverflate.

– I et miljø der jeg ikke trenger å være på vakt, føler jeg meg roligere og tryggere og har lettere for å oppleve glede, og det er jo egentlig dit vi vil komme når vi innreder for alle, men det er helt avgjørende for livskvaliteten til personer som har demenssykdom.

En gjennomtenkt virksomhets- og individtilpasset innredning virker helsefremmende for både personale og beboere.

– I dag snakker vi om demensvennlige samfunn, men det som støtter dem, hindrer jo ingen andre, snarere tvert imot. ✱

5x tips

om omsorgsmiljøer for personer med demens

1

SKAP KONTRASTER FOR BEDRE ORIENTERING

Gulv, vegger, dører og innredning i kontrastfarger gjør det lettere å orientere seg i et rom og skaper en følelse av selvstendighet for beboerne. Tydelighet reduserer også uro og frustrasjon.

2

DEMP LYDBILDET

Sørg for at møbler ikke gir fra seg skrapelyder, og legg gjerne til lydabsorbenter i rommet. Dempet musikk og naturlyder kan være beroligende og stimulerende hvis beboerne selv kan velge når de vil lytte.

3

HA SYNSENDRINGER I TANKENE

Riktig belysning forebygger ulykker, gjør det lettere å orientere seg og påvirker døgnrytmen. Tenk på at opplevelse av farger endres med årene.

4

ET TRYGT MILJØ MED RIKTIGE MØBLER

Sofaer og lenestoler som er enkle å sette seg i, og reise seg opp fra, øker selvstendigheten. Og ærlige, naturlige materialer gir ingen overraskelser og øker følelsen av harmoni og trygghet.

5

SKAP EN HJEMMEKOSELIG ATMOSFÆRE

Når det føles hjemmekoselig, blir beboerne harmoniske og trygge. Tenk gjerne på at også barn og barnebarn skal føle seg velkommen!

Alderens rett

Dagens alders- og sykehjem stiller nye krav til interiør og arkitektur. Det skal være både hjemmekoselig for brukerne – og et godt arbeidsmiljø. Kinnarps var med og skapte innredningen på Håsta sykehjem og omsorgsbolig i Hudiksvall, Sverige.

TEKST: DAVID BJÖRKLUND FOTO: MATTIAS HAMRÉN

Lenestol- og sofaserien Thyra møter man både i entréen og inne i lokalene. Thyra er et svært bærekraftig valg, siden alle løse deler kan oppdateres eller byttes ut ved behov, helt uten verktøy. Designet med glipe mellom sete og rygg samt god tilgang under møbelet av hygienehensyn.

John funksjonslenestol med diskré innebygde funksjoner som øker brukerens selvstendighet. Armlenene kan løftes for enklere forflytning til og fra rullestol.

Innredning for både brukere og personale. Hyggelig bomiljø, men også et attraktivt, ergonomisk arbeidsmiljø. Det var oppdraget da Kinnarps Hudiksvall ble leid inn for å innrede utbyggingen av Håsta pleie- og omsorgsbolig, i samarbeid med kommunen og Tillsammans Arkitekter.

«Kinnarps har hjulpet oss å oppdatere og fremtidssikre innredningen i den nye delen av bygget», sier Thomas Eriksson, prosjektansvarlig for eiendom i sosial- og omsorgstjenesten i Hudiksvall.

DEN OPPRINNELIGE DELEN av Håsta omsorgsbolig med 40 plasser, ble bygget rundt årtusenskiftet. Da kommunen besluttet å utvide med ytterligere 48 plasser, var det viktig å tenke på at mye har endret seg de siste 20 årene.

– Kravene og forventningene fra beboere, pårørende, ansatte og samfunnet generelt er annerledes i dag. Dagens omsorgsboliger må ha fokus på individet, og må kunne kombinere et hjemmekoselig miljø med funksjonalitet og god totalergonomi. Det handler om respekt for både de eldre og de ansatte, sier Thomas Eriksson.

Han forteller at Hudiksvall kommune tidlig så behovet for å komplettere arbeidsgruppens erfaringer med kompetanse utenfra, for at innredningen skulle leve opp til de høye målsettingene. Prosessen startet med en innkjøpsprosess, og har vært preget av dialog og samarbeid.

– Suksessfaktoren når det gjelder miljøet innendørs var ikke minst det

«En gjennomtenkt og hyggelig innredning er svært viktig for at vi skal kunne rekruttere personale fremover.»

Møbler med trekk øker ikke bare trivselen og følelsen av å være hjemme, de bidrar også til et bedre lydmiljø.

nære samarbeidet mellom Kinnarps og Tillsammans Arkitekter. De har jobbet tett og skapt en helhetlig løsning med farger, lyd og lys som harmonerer med hverandre. Det betyr en trygg, stimulerende helhetsopplevelse for beboerne våre og et godt arbeidsmiljø for personalet vårt, sier Thomas Eriksson.

DET ER TEAMET hos Kinnarps Hudiksvall som har hatt ansvar for prosjektet på Håsta.

– Kommunen begynte å tenke på innredningen tidlig i prosjektet, noe som alltid skaper gode forutsetninger for et vellykket sluttresultat. Vi har vært delaktige i prosessen, og har derfor kunnet bistå med både kompetanse og konkrete innredningsløsninger, en helhetlig tilnærming som gagner alle, sier Jonas Sjölund i Kinnarps Hudiksvall.

Den nye bygningen på Håsta består av fire avdelinger avdelt i to, med seks beboere i hver avdeling. Huset er bygget med elementer av tre, og møblene fra Kinnarps samspiller med den naturlige, lyse og varme følelsen i arkitekturen.

Thomas Eriksson fremhever at innredningen er en vellykket kombinasjon av myke og harde verdier. Trivelig og hjemmekoselig, men også praktisk og lettstelt.

– Det er rett og slett veldig fine og funksjonelle kvalitetsmøbler. Dette innebærer også langsiktig bærekraft og god totaløkonomi.

TANKEN BAK innredningen er å skape trivsel og velvære for de som bor og arbeider der. Men på Håsta er innredningen viktig av en annen grunn, sier Thomas Eriksson:

– Det er stadig tydeligere at vi må kunne tilby et godt arbeidsmiljø for å være en attraktiv arbeidsgiver. En gjennomtenkt og hyggelig innredning er svært viktig for at vi skal kunne rekruttere personale fremover og dermed opprettholde en god kvalitet i virksomheten. ✱

FAKTA

Kunde: Hudiksvall kommune, Sverige
Prosjekt: Tilbygg omsorgsbolig Håsta
Arkitekt: FE Arkitekter, Tillsammans Arkitekter
Antall etasjer: To
Areal: Ca. 4000 m²
Ferdigstillelse: 2022

3x produkter

God funksjon og høy kvalitet. Her er noen av nøkkelkomponentene som skapte helheten.

Funksjonslenestol John

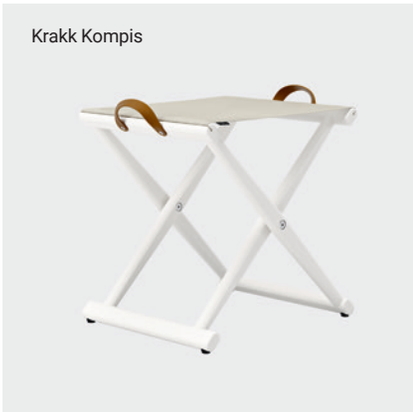

Krakk Kompis

Jackie stol

Ruter serveringsvogn er en stabil, generøs og lettmanøvrert vogn som passer perfekt ved spiseplassen.

En i gjengen

Ella Westlund står bak møbelet Be a part of, som inkluderer rullestolbrukere i fellesskapet.

TEKST: FIA FJELDE

Be a part of, her som treseters sofa, gir plass til rullestolen mellom to seter.

FOTO: NILS ODIER

MER INFORMASJON OM BE A PART OF:

«Jeg ville skape et produkt som endrer synet på hvem offentlige rom er til for.»

INKLUDERENDE DESIGN

Med sittemøbelet Be a part of endrer Ella Westlund synet på hvem fellesarealer er til for.

Da Ella Westlund skulle starte eksamensarbeidet på Beckmans designskole, skjønte hun at hun kunne forene sine to lidenskaper i livet, formgivning og arbeid med mennesker med funksjonsvariasjoner.

– Jeg har vokst opp med en lillesøster som har Downs syndrom, så den verdenen har alltid vært en naturlig del av livet mitt. Så snart jeg fikk muligheten, begynte jeg å jobbe med kunstnerisk virksomhet for mennesker med funksjonsnedsettelser, noe jeg virkelig elsker og fortsatt gjør.

Ella forteller hvordan hun som liten fikk bli med søsteren sin til et opplevelsessenter, Korallen, med ulike temarom der man fikk ta på alt, og kjenne på ulike teksturer. Så da det var på tide å begynne å jobbe med eksamensprosjektet, ba hun om å få komme dit for å gjøre research og hente inspirasjon.

– Jeg oppdaget da at mange av barna sitter i rullestol, og på fellesrommet der man møter andre foreldre og barn, var det ikke plass til dem. Der var også mange viktige møter mellom foreldre og barn, dels med andre familier, og de ville jeg gjøre lettere.

Ut ifra det identifiserte behovet vokste sittemøbelet Be a part of, som gir plass slik at rullestolen mellom to seter havner på samme nivå. Den fungerer også utmerket for eksempelvis foreldre som vil snakke om ting som er vanskelige, fordi man da kan sitte overfor hverandre. Prosjektet ble så populært at NC valgte å utvikle det sammen med Ella til et ferdig produkt som kan bidra til å skape inkluderende miljøer.

– Jeg ville skape noe som utgjorde en forskjell for noen. Et produkt som forandrer synet på hvem fellesarealer er til for. Et sted der alle føler seg inkludert.

Hva synes søsteren om møbelet?

– Nå sitter ikke hun i rullestol, men hun synes den er morsom. Og det var jo gjennom henne jeg kom i kontakt med hele denne fantastiske verdenen, så uten søsteren min hadde det aldri blitt et slikt møbel.

KINNARPS GLOBAL MARKETING & COMMUNICATIONS / 8610912003 / 2305 | ALL INFORMATION IS SUBJECT TO CHANGE